

ทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน

Social skills and creativity of early childhood students by organizing learning experiences through storytelling

ธนิตฐา แจ่มอุทัย¹ สุพจน์ เกิดสุวรรณ² ทองปาน บุญกุศล³

Thanittha Chaemu-thai¹ Suphot Koedsuwan² Tongpan Boonkusol³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

¹ Student at Saint John's University. Master of Education (Curriculum and Learning Management), College of Philosophy and Education, Saint John's University Department of Curriculum and learning management College Philosophy and Education, Saint John's University

Corresponding author, E-Mail: thepopperzst@gmail.com

^{2,3} อาจารย์ ดร. วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

^{2,3} Lecturer, Ph.D., College of Philosophy and Education, Saint John's University

E-Mail: ² supod123@hotmail.com, ³ thongpanboonkusol@gmail.com

Received: August 3, 2020; Revised: July 15, 2021; Accepted: August 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแผนกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด มีระดับความสามารถในการแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง นักเรียนชอบตัวละครที่มีอยู่ในนิทาน และนักเรียนสนุกสนานกับนิทาน จึงสรุปได้ว่าการเล่านิทานสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยได้

คำสำคัญ: ทักษะทางสังคม, ความคิดสร้างสรรค์, การจัดประสบการณ์เรียนรู้, นิทานประกอบภาพ

Abstract

The purpose of this research was to study the development of social skills and creativity of early childhood students by organizing learning experiences through storytelling. The research instrument was activity plans organizing storytelling experiences. The results of the research showed that students taught by using open-story storytelling activities had a higher level of problem-solving

ability after being taught than before being taught at a statistical significance of .01 level. The storytelling activities is a high level. The average top 3 ways were, the students told stories to their friends, students like the characters that are in the story, and students enjoyed the story. Therefore, it can be concluded that storytelling can improve the social and creative skills of preschool students.

Keywords: social skills, creativity, learning experience, storytelling

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในหัววงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ส่งสมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาถึงความเจริญทางด้านวัตถุมิการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตในปัจจุบันมุ่งแสวงหาความสุขบนพื้นฐานของวัตถุนิยมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533)

นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็ก ทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลินเกิดความหวัง สบายใจ ให้ความอบอุ่นทางใจ ช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี เป็นคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา มีน้ำใจกว้างขวางมากขึ้น นิทานบางเรื่องอาจช่วยให้เด็กเป็นคนมองโลกในแง่ดี ช่วยให้เด็กพูดจาไพเราะ และใช้เหตุผลมากขึ้น รู้จักอดทนรอคอยในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง (พรทิพย์ วินโกมินทร์, 2542: 5-6) จะเห็นได้ว่าการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมสำคัญที่ครูควรจัดให้เด็กทุกวัน เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นการวางรากฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงควรที่จะปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กทุกคน เด็กวัยนี้ควรได้รับโอกาสฝึกฝนและเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น อาจเป็นตัวอย่างสัญลักษณ์ เช่น หนังสือหรือภาพก็ได้ (ทิศนา เขมมณี, 2536: 63) สอดคล้องกับสมศักดิ์ สีนุระเวช (2541: 11-12) กล่าวว่ารูปภาพยังสามารถช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกพร้อม ๆ กันอย่างมีระบบ กล่าวคือในขณะที่ฟังเพื่อนพูดเด็กต้องใช้สมองซีกซ้ายในการรับรู้ จินตนาการตามภาพจากเรื่องที่ฟัง และการมองเห็นภาพโดยรวมจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดอย่างมาก ดังที่ปรากฏในบทความเรื่องประโยชน์ของนิทาน (กิ่งแก้ว อัทธากร, 2540) สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) นิทานช่วยปลูกฝังให้เด็กเป็นคนช่างคิด ช่างถามและช่างสังเกต มีความมั่นใจ ฉลาด กล้าแสดงความคิดเห็น คือ มีความฉลาดทั้งทางปัญญา (IQ) และฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ด้วย 2) นิทานทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เร็วขึ้น เพราะการเล่านิทานเปรียบเสมือนเป็นการสอนภาษาไปในตัว เมื่อเด็กได้ยินได้ฟังรูปประโยค หรือการใช้ภาษา ก็จะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษามากขึ้น 3) นิทานทำให้เด็กจับประเด็นและวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เพราะการเล่านิทานซ้ำ ๆ จนเด็กจำได้ทั้งเรื่องนั้น จะทำให้เด็กมองเห็นภาพรวมของเรื่องและจับประเด็นสำคัญจากเรื่องได้ง่ายขึ้น 4) นิทานช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการในขณะที่พ่อแม่เล่านิทานนั้น น้ำเสียงที่ใช้เล่าเรื่องจะกระตุ้นให้เด็กเกิดจินตนาการเป็นภาพ ดังนั้น การเล่านิทานหลาย ๆ เรื่องจึงเป็นการสร้างจินตนาการใหม่ ๆ ให้กับเด็กไปพร้อมกันด้วย 5) นิทานช่วยสร้างสมาธิให้แก่เด็ก เพราะช่วงเวลาในการเล่านิทาน เด็กจะตั้งใจฟังนิทานอย่างใจจดใจจ่อ ยิ่งเมื่อเล่านิทานที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กด้วยแล้ว เด็กก็จะเข้าใจเรื่องในนิทานได้ง่ายขึ้น ถือเป็นการสร้างสมาธิให้กับเด็กอีกวิธีหนึ่ง คือการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมสอดคล้องกับบุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2527: 196) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

ควรเป็นลักษณะการบูรณาการให้เด็กได้ปฏิบัติ ได้ลงมือกระทำจริง หรือจัดให้เด็กมีโอกาสผ่านการรับรู้หลาย ๆ ทาง กิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายสลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัย และความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาการครบทุกด้าน

อีริกสัน (Erikson อ้างอิงจาก สุธากร วสุโกติน 2554: 21) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เริ่มพัฒนาความสามารถเฉพาะตัวในด้านต่าง ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ในเวลาเดียวกันก็ยังทำอะไรได้ไม่เต็มที่ ตามที่ตนปรารถนา ยังคงมีความต้องการที่จะได้รับความรัก ความสนใจ ความเอาใจใส่ ดูแลจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เป็นความขัดแย้งภายในจิตใจระหว่างความคิดริเริ่มกับความรู้สึกละอาย (Initiative versus Guilt) ด้วยเหตุนี้ การผ่อนปรน ความขัดแย้ง ให้เกิดความสมดุลสำหรับเด็กวัยนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครองและ ผู้ดูแลเด็กจะต้องจัดสภาพแวดล้อมเด็กที่สนับสนุน ส่งเสริมการคิดริเริ่มที่ท้าทายอย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนอง ความอยากรู้อยากเห็น ให้เด็กได้ทดลอง ค้นหาลองสิ่งใหม่ ๆ ในบรรยากาศที่เด็กรู้สึกว่ามันคง อบอุ่นและปลอดภัยแต่อยู่ภายใต้กฎกติกา จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับขั้นตามวัย

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศมณีบุรี โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดและความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยและเป็นการปูพื้นฐานทางด้านการคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาให้กับเด็กปฐมวัย อันเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดขั้นสูงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทานกับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมติฐานงานวิจัย

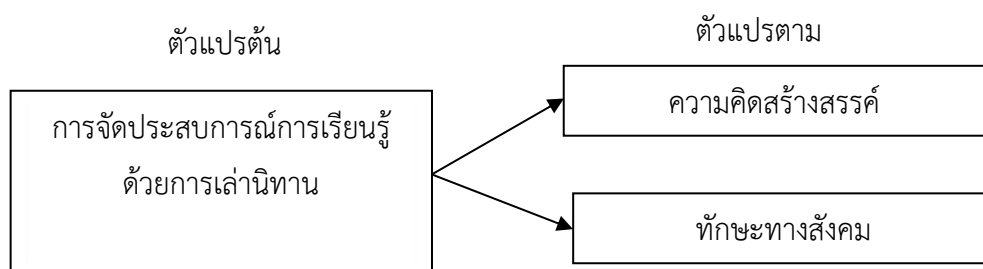
ความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนในเครือสาธิต หลังผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์หลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน
2. สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยต่อไปได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศมณีบุรี โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการเล่านิทาน ซึ่งแยกออกมาเป็นแผนการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ประกอบด้วย

1. การเล่านิทานด้วยปากเปล่า, การใช้หนังสือประกอบ, การใช้ภาพประกอบ และการใช้สื่อใกล้ตัว
2. แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้กิจกรรมการเล่านิทาน
3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์
4. แบบประเมินทักษะทางสังคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายสารสาสน์ เขต 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี, โรงเรียนสารสาสน์วิเทศนิมิตใหม่, โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสายไหม และโรงเรียนสารสาสน์วิเทศร่มเกล้า

กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 38 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีนบุรีเขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 38 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยห้องเรียนและชั้นเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นเวลา 15 ชั่วโมงในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ทักษะทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทานโรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี การศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

การทดลองวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะให้แต่ละกลุ่มทดลองที่เป็นกลุ่มย่อยของนักเรียนเพศชายและกลุ่มย่อยของนักเรียนเพศหญิง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางกลุ่มตัวอย่างและรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

เพศ	รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเล่านิทาน			
	การเล่านิทานด้วยปากเปล่า (คน)	การเล่านิทานโดยใช้หนังสือประกอบ (คน)	การเล่านิทานโดยใช้ภาพประกอบ (คน)	การเล่านิทานโดยใช้สื่อใกล้ตัว (คน)
ชาย	15	15	15	15
หญิง	23	23	23	23
รวม	38	38	38	38

การวิจัยทดลองพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผ่านการเล่านิทานกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นไปตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ ครูปฐมวัยจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน และบอกนักเรียนถึงการเรียนที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
2. ขั้นกิจกรรม ดำเนินการเล่านิทานทั้ง 4 รูปแบบ โดยคัดเลือกนิทานที่มีองค์ประกอบทั้ง 4 แบบ รูปแบบเล่าทั้งหมด 1 เรื่อง รวมเวลา 45 นาที และมีการทดสอบ ครูจะสอบถามโดยการให้นักเรียนแสดงทักษะทางความคิด มีการตั้งคำถามอาจจะเป็นคำถามนำ หลังจากนั้นคัดเลือกนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาแสดงหน้าชั้นเรียน ครูจะประเมินพฤติกรรมเพื่อรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นสรุป ครูปฐมวัยแจ้งคะแนนรวมของความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยได้รับทราบ และให้รางวัลสำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับนักเรียน
4. ผู้วิจัยจะทำการประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยครูจะประเมินพฤติกรรมทั้งหมดเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน
5. การเก็บข้อมูลจากการประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมร่วมกับผู้วิจัยขณะที่ผู้วิจัยกำลังทำการสอน
6. เก็บข้อมูลพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมจากเด็กปฐมวัยจำนวน 25 คน โดยแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมจากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ปกติเป็นเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง
7. ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยขณะดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมวันละ 25 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กทั้งกลุ่มจะสลับกันสังเกตโดยการแบ่งสังเกตเด็กทั้ง 25 คน ดังนี้
 - วันที่ 1 ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กเลขที่ 1-13 ผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมเด็กเลขที่ 14-25
 - วันที่ 2 ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กเลขที่ 14-25 ผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมเด็กเลขที่ 1-13
8. ในการสังเกตและบันทึกแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำการสังเกตเด็กพร้อมกัน
9. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน เพื่อศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมตลอดช่วงระยะเวลา 10 สัปดาห์

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (T-Test) ส่วนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2. ประมวลผล แปลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

3. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ, 2553)

1.4 สถิติทดสอบค่าที (T-Test)

2. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (เทียมจันทร์ พานิชย์พลินไชย, 2539)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่นทาบเปิดด้วย วิธีการทดสอบ t-test

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	จำนวน (n)	t	df	Sig. (1-tailed)
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน				
ก่อนเล่นิทาน	6.9	1.20	10	-6.09	9	0.00036*
หลังเล่นิทาน	8.2	0.92	10			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นทาบ มีระดับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ก่อนเล่นทาบ $\bar{X} = 6.9$ S.D. = 1.20 หลังเล่นทาบ $\bar{X} = 8.2$ S.D. = 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ตารางความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นทาบ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนชอบตัวละครที่มีอยู่ในนิทาน	3.00	0.00	มาก
2. นักเรียนชอบน้ำเสียงที่ครูเล่า	2.50	0.71	มาก
3. นักเรียนชอบหนังสือภาพที่ครูนำมาเล่า	2.80	0.42	มาก
4. นักเรียนสนุกสนานกับนิทานที่ครูเล่า	2.90	0.32	มาก

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
5. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	2.70	0.48	มาก
6. นักเรียนได้ตอบคำถามในการแก้ปัญหา	2.80	0.42	มาก
7. นักเรียนชอบเนื้อหาในนิทาน	2.90	0.32	มาก
8. นักเรียนชอบแสดงบทบาทสมมติ	2.80	0.42	มาก
9. นักเรียนได้ตอบคำถามในนิทาน	2.80	0.42	มาก
10. นักเรียนได้ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง	3.00	0.00	มาก
เฉลี่ยรวม	2.82	0.41	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน มีค่าเท่ากับ 2.82 ซึ่งอยู่ใน ระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง นักเรียนชอบตัวละครที่มีอยู่ในนิทาน และนักเรียนสนุกสนานกับนิทานที่ครูเล่า

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด มีระดับความสามารถ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ในการแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความพึงพอใจของเด็ก ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง นักเรียนชอบตัวละครที่มีอยู่ในนิทานและนักเรียนสนุกสนานกับนิทานที่ครูเล่า

อภิปรายผล

จากการพัฒนากิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จากการที่เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 6.9 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 8.2 คะแนน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด มีระดับความสามารถในการแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการเล่านิทานทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น เนื่องจากเด็กสนใจในกิจกรรมร่วมสนทนา ตอบคำถามที่ครูนำมาถามซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่เน้นการแก้ปัญหา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำฝน ปิยะ (2543) และจันทร์ดี ถนอมน้อย (2559) ที่ได้ศึกษาการใช้นิทานปลายเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง พบว่าทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มสูงขึ้น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด แบบเน้นกระบวนการกลุ่มมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม และผลการวิจัยของ พิมพ์บุญ ไหวว่อง (2550) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่สอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า เด็กปฐมวัย หลังได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่า

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย ในด้านการมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น และกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า หลังจากเด็กได้ผ่านกิจกรรมการสอนแบบ เล่านิทานปลายเปิด เพื่อทดสอบการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาขึ้น จากผลการวิจัยดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนา

3. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน จากการที่ ผู้วิจัยได้ให้เด็กทำแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็ก ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 10 ข้อ โดยใช้แบบ มาตรา ส่วนประมาณค่า 3 ระดับตัวเลือก คือ มาก ปานกลาง และน้อย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจของเด็ก มีค่าเท่ากับ 2.81 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้ออกมา เล่านิทานให้เพื่อนฟัง นักเรียนชอบตัวละครที่มีอยู่ในนิทาน และนักเรียนสนุกสนานกับนิทานที่ครูเล่าซึ่ง พรณิ ชูทัย เจนจิต (2538) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจ และไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพล ทำให้แต่ละคนสนองตอบสิ่งเร้าแตกต่างกันไป บุคคลจะมีเจตคติที่ดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพล อย่างยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรธรณ สุ่มประดิษฐ์ (2533) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบ วินัย และระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประสบการณ์ การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป โดยศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 24 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อ และแบบบันทึกระดับการเล่น ทางสังคม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับคือ 1) ระดับเล่นคนเดียว 2) ระดับดูคนอื่นเล่น 3) ระดับเล่นคู่ขนาน 4) ระดับเล่นร่วมกับ เพื่อน 5) ระดับเล่นร่วมกับเพื่อนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยได้รับการเล่นแบบไทยมีพฤติกรรมทาง สังคมด้านความเอื้อเฟื้อและด้านความมีระเบียบวินัยสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเล่นแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบไทยมีระดับขั้นการเล่นทางสังคมแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่น แบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมที่พบว่าเปลี่ยนแปลงไปตามวัยของเด็กก็คือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ซึ่งหลายรูปแบบ เช่น การแบ่งปันสิ่งของ การช่วยเหลือ และบางครั้งก็รวมการปลอบใจด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมเล่านิทานครั้งต่อไปควรควรประยุกต์ใช้เรื่องราวใกล้ตัว กิจกรรมในโรงเรียน วิถีชีวิตใน โรงเรียนมาเล่าเป็นนิทานเพื่อให้เด็กเรียนรู้ จากสถานการณ์จริง ซึ่งจะทำให้เด็กได้เห็นการแก้ปัญหาทางสังคมในสภาพ จริงตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 5
2. ควรมีการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ในการเล่านิทานไว้ล่วงหน้า โดยควรเป็นสื่อที่เป็นของจริงจากธรรมชาติ หรือ สิ่งจำลอง ที่สามารถจับต้องสัมผัสได้ และมีสีสันสวยงาม ทั้งนี้เพื่อสร้างความสนใจ และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของ เด็กยิ่งขึ้น
3. การจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่าเรื่อง สนทนาตอบคำถาม ร่วมแสดงความคิดเห็นประกอบ นิทานประกอบภาพส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยด้านความเอื้อเฟื้อ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ครูผู้สอนควรมีความ เข้าใจ ในขั้นตอน และกระบวนการทางจิตพิสัย คือ การคิด ไปสู่ความรู้สึกและพร้อมที่จะกระทำ
4. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรหาแนวทางการพัฒนานิทานประกอบภาพส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยและคุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยเพิ่มการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่าเรื่อง สนทนาตอบคำถาม ร่วมแสดงความคิดเห็น ประกอบนิทานประกอบภาพส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยด้านความมีวินัย และความขยันหมั่นเพียร สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะด้านสังคมและความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อัทธการ. (2540). เอกสารการศึกษาคติชนวิทยา. หน่วยศึกษานิเทศก์ สภาสถาบันราชภัฏ.
- จันทร์ดี ถนอมน้อย. (2559). การพัฒนาวินัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกัน ด้วยวิธีการเล่านิทานประกอบหุ่นมือโดยมีการใช้คำถามก่อนระหว่างและหลังการเล่านิทาน. ปรียญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- ทิตนา แหมมณี และคณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรทิพย์ วินโกมินทร์. (2542). นิทานละครและหุ่นสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปทุมธานี: ภาควิชาอนุบาลศึกษาวิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ สันธะเวช. (2541). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุชากร วสุโกสิน. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้ปกครองในการเสริมสร้างความสามารถทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ.
- อรรธรณ สุ่มประดิษฐ์. (2533). พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย และระดับการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับประสบการณ์การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.